

Στο Άγιον Όρος καταλήγει ο ήρωας του Ζουργού, χωρίς να παραδοθεί εξ ολοκλήρου στο χριστιανικό δόγμα

Ένας ανέστιος ταξιδευτής

ΙΣΙΔΩΡΟΣ ΖΟΥΡΓΟΣ

Σκηνές από τον βίο του Ματίας Αλμοσίνο

Εκδόσεις Πατάκη, 2014, σελ. 780, τιμή 21,50 ευρώ

Περιήγηση στους τόπους και στα φιλοσοφικά ρεύματα του 17ου αιώνα στο νέο μυθιστόρημα του **Ισιδώρου Ζουργού**

ΤΟΥ ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ενας περιπλανώμενος Ιουδαίος, ένας κρυπτο-Εβραίος της Βασιλείας υιοθετημένος από έλληνα έμπορο, πρωταγωνιστεί στο καινούργιο μυθιστόρημα του Ισιδώρου Ζουργού, που είναι ένα συνεχές ταξίδι στην Ευρώπη του 17ου αιώνα. Ιατροφιλόσοφος, πολυμαθής και πολύγλωσσος, ο Ματίας Αλμοσίνο ή Μελισσπνός είναι ένας νους που θα επιζητήσει να παλέψει με τις προκαταλήψεις, τις δεισιδαιμονίες και τον σκοταδισμό, αμφισβητώντας ακόμα και την ύπαρξη του Θεού.

Ο Ματίας είναι ένας προάγγελος του Διαφωτισμού, που πιστεύει περισσότερο στο καρτεσιανό κύρος της λογικής και στην αλήθεια των αισθητηριακών δεδομένων του Τζον Λοκ και λιγότερο στην ιδέα του Σπινόζα για μια άπειρη θεϊκή ουσία η οποία παραμένει απροσπέλαστη από τις πεπερασμένες εννοιολογικές κατηγορίες της ανθρώπινης διάνοιας. Προκειμένου να καταστήσει περιπλοκότερο τον ήρωά του, ο Ζουργός θα του επιτρέψει να μεταστραφεί σε μέση ηλικία, όταν θα τον αγγίξει κάτι από τις σκιές της μεταφυσικής, χωρίς παρ' όλα αυτά να παραδοθεί εξ ολοκλήρου στο χριστιανικό δόγμα. Ο Ματίας θα παρακολουθήσει με θέρμη τα μεγάλα φιλοσοφικά διακυβεύματα του καιρού του αλλά θα παραμείνει μάλλον στο περιθώριό τους. Ίσως επειδή εκείνο το οποίο θα τον προσδιορίσει πρωτίστως είναι η εγγενής του εσωστρέφεια και μοναχικότητα. Μια μοναχικότητα που θα ταυτιστεί με τη μνήμη των αγαπημένων του νεκρών και θα λάβει σάρκα και οστά με την ταξιδιωτική του μανία. Ένας ανέστιος ταξιδευτής και λόγιος, μια ψυχή που δεν θα καταφέρει ποτέ να θεμελιώσει μια στέρεη εικόνα του

κόσμου μέσα της, σε μια περίοδο κατά την οποία τα πάντα αλλάζουν με θελλώδεις ρυθμούς τριγύρω της.

Ο Ζουργός βασίζει το βιβλίο του σε ένα ενδελεχώς ψαγμένο και δουλεμένο ιστοριογραφικό υλικό. Ο αναβρασμός του 17ου αιώνα στη Γηραιά Ηπειρο, με τους φιλοσοφικούς και τους στρατιωτικούς της πολέμους, οι αγώνες της Ιατρικής με τις αρρώστιες οι οποίες εξανδραπόδισαν ολόκληρους πληθυσμούς, όπως και η πανσπερμία φυλών, γλωσσών και πολιτισμών σε γεωγραφικές επικράτειες με ρευστά ακόμη σύνορα θα σχηματίσουν ένα ποικιλόμορφο πανόραμα στις «Σκηνές από τον βίο του Ματίας Αλμοσίνο». Έχει ωστόσο κανείς κάποτε την εντύπωση πως δεν λείπει από τη μακρά αυτή περιήγηση ένα προγραμματικό στοιχείο, με την πραγματικότητα να μετατρέπεται σε ένα είδος φαντασμαγορίας, όπου τα γεγονότα, οι ιδέες και οι άνθρωποι υπακούουν αίφνης στην τυπολογία μιας εργώδους μουσειακής ξενάγησης, που μοιάζει να βάζει σε δεύτερη μοίρα τη δυναμική των ιστορικών συγκρούσεων οι οποίες τούς σημαδεύουν. Ένα άλλο πάλι ζήτημα έχει να κάνει με τις διαρκείς μετακινήσεις του Ματίας που δεν είναι πάντοτε δραματουργικά αιτιολογημένες, ενώ και οι αλλεπάλληλες απόπειρες κορύφωσης της πλοκής καταλήγουν συχνά σε ένα αποτέλεσμα το οποίο αποδεικνύεται κατώτερο των δημιουργημένων προσδοκιών. Η επιδίωξη ενίσχυσης του θεάματος οδηγεί εδώ σε μια κατά κόρον επέκταση της δράσης.

Το βιβλίο αναπτύσσεται, μολοντούτο, όπως το έλεγα και πρωτύτερα, σε ένα πυκνά υφασμένο ιστορικό πεδίο και κατορθώνει να δημιουργήσει κατά τόπους εξαιρετικά υποβλητική ατμόσφαιρα (σημειώνω τις σελίδες με την περιπέτεια των νάνων στη Ρωσία του Μεγάλου Γιέτρου ή τον διάπλου του ποταμού Ντον από τον Ματίας και τον αδελφό του). Αφήνοντας επίσης ο Ζουργός ένα κομμάτι του προσώπου του Ματίας στο σκοτάδι, για να δείξει το απροσδιόριστο της εσωτερικής του μοίρας, στηρίζει ευφυώς τον κεντρικό του χαρακτήρα και κερδίζει το πιο σημαντικό στοιχείο του βιβλίου του.